

Sygn. akt: II AKa 288/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Wojciech Kopczyński
Sędziowie	SSA Aleksander Sikora (spr.) SSO del. Wojciech Paluch
Protokolant	Agnieszka Przewoźnik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Częstochowie Łukasza Bocianowskiego

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2018 r. sprawy

1. **A. W.** s. E. i T., ur. (...) w K.

oskarżonego z art. 230§1 kk i art. 286§1 kk w zw. z art. 294§1 kk przy zast. art. 65§1 kk, art. 64§1 kk i art. 12 kk

2. **P. Z.** s. J. i A., ur. (...) w B.

oskarżonego z art. 230§1 kk i art. 286§1 kk w zw. z art. 294§1 kk przy zast. art. 65§1 kk i art. 12 kk

na skutek apelacji obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 4 kwietnia 2018 roku

sygn. akt II K 52/17

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

2. zasądza od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Częstochowie) na rzecz adw. A. J. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych, w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za udzielenie oskarżycielowi posiłkowemu T. R. pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 130,38 złotych (sto trzydzieści złotych trzydzieści osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę odwoławczą;

3. zasądza od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Częstochowie) na rzecz radcy prawnego M. G. – Kancelaria Adwokacka w C. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych, w tym 23 % VAT, tytułem obrony z urzędu udzielonej oskarżonemu P. Z.

w postępowaniu odwoławczym;

4. zasądza od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe postępowania odwoławczego w tym opłatę za II instancję;

- od oskarżonego A. W. w kwocie 900 (dziewięćset) złotych;
- od oskarżonego P. Z. w kwocie 620 (sześćset dwadzieścia) złotych

oraz obciąża ich wydatkami w częściach równych.

SSO del. Wojciech Paluch SSA Wojciech Kopczyński SSA Aleksander Sikora

Sygn. akt II AKa 288/18

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 04 kwietnia 2018 roku w sprawie o sygn. akt II K 52/17 uznał oskarżonych A. W. i P. Z. za winnych tego, że w okresie od 1 listopada 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku w C., w K. i innych miejscowościach, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, czyniąc z popełnienia czynu zabronionego stałe źródło dochodu, fałszywie powołując się wobec T. R., J. N., M. N. na wpływy w organach skarbowych, Prokuraturze i Policji, podjęli się pośrednictwa w doprowadzeniu do umorzenia postępowania karnego i karnoskarbowego w przedmiocie czynów zabronionych, o jakie te osoby były podejrzane w zamian za korzyści majątkowe i jednocześnie doprowadzili pokrzywdzonych T. R., J. N. i M. N. do niekorzystnego rozporządzenia pieniędzmi w kwocie co najmniej 600.000 zł, wprowadzając ich w błąd, co do możliwości doprowadzenia do umorzenia postępowania karnego i karnoskarbowego w przedmiocie czynów zabronionych, o jakie pokrzywdzeni byli podejrzewani i nie mając zamiaru podjęcia obiecanych czynności, przy czym A. W. tego czynu dopuścił się w warunkach art. 64 § 1 kk, a zatem popełnienia przestępstwa z art. 230 § 1 kk i art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk i art. 65 § 1 kk, a w odniesieniu do oskarżonego A. W. nadto w zw. z art. 64 § 1 kk i za to z mocy art. 294 § 1 kk przy zast. art. 11 § 3 kk w zw. z art. 65 § 1 kk i art. 33 § 1, 2 i 3 kk wymierzył oskarżonemu A. W. karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w ilości 100 stawek dziennych po 30 złotych, a oskarżonemu P. Z. karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w ilości 80 stawek dziennych po 20 złotych. Na zasadzie art. 45 § 1 kk orzeczono wobec obu oskarżonych przepadek równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa w kwocie 300.000 złotych, co do każdego z nich. Na zasadzie art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonych kar pozbawienia wolności zaliczono oskarżonym okresy zatrzymania w sprawie. Na rzecz obrońcy z urzędu P. Z. zasądzono wynagrodzenie z tytułu udzielonej oskarżonemu pomocy prawnej, a na rzecz pełnomocnika z urzędu oskarżyciela posiłkowego wynagrodzenie z tytułu udzielenia pomocy prawnej. Oskarżonych obciążono opłatami i częściowo wydatkami postępowania.

Apelacje od tego wyroku złożyli obrońcy obu oskarżonych.

Obrońca oskarżonego A. W. zaskarżył w zakresie orzeczonej kary i zarzucił rozstrzygnięciu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, iż brak jest okoliczności łagodzących dotyczących tego oskarżonego. Nadto obrońca zarzucił wyrokowi rażącą niewspółmierność orzeczonej kary oraz środka karnego w stosunku do aktualnej jego postawy oraz okoliczności indywidualnych, dotyczących jego osoby. Opierając się na tych zarzutach obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie w stosunku do oskarżonego kary przy zastosowaniu warunkowego zawieszenia jej wykonania z uwzględnieniem nadzwyczajnego złagodzenia kary.

Obrońca oskarżonego P. Z. zaskarżył wyrok w całości w stosunku do tego oskarżonego i orzeczeniu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mający wpływ na treść wyroku, polegający na uznaniu, iż oskarżony ten dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu, działając z zamiarem jego popełnienia, podczas gdy okoliczności sprawy wskazują na brak umyślności w jego działaniu, a prawidłowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego wyklucza przypisanie mu działania z zamiarem bezpośrednim. Podnosząc ten zarzut obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu.

Sąd Apelacyjny zaważył, co następuje:

Kontrola odwoławcza zaskarżonego wyroku wykazała, że apelacje wniesione przez obrońców nie były uzasadnione.

Odnosząc się do apelacji obrońcy oskarżonego A. W. należy stwierdzić, iż wbrew twierdzeniom jej autora, ustalenia faktyczne Sądu I instancji, będące bazą dla kształtowania represji karnej są w pełni prawidłowe a kara wymierzona oskarżonemu nie nosi cech rażącej surowości. Przez pryzmat treści uzasadnienia apelacji oraz wniosku odwoławczego sformułowanego przez obrońcę należy w pierwszej kolejności stwierdzić, iż w sprawie nie zachodziły przesłanki zastosowania przez Sąd I instancji nadzwyczajnego złagodzenia kary wobec tego oskarżonego, w oparciu o wskazane przez obrońcę przepisy art. 60 § 3 bądź 60 § 4 kk. To, iż w innych postępowaniach stosowano wobec A. W. to dobrodziejstwo nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia tej kwestii w niniejszym postępowaniu, z uwagi na odrębność każdego procesu i różny zakres oraz treść zebranego w nim materiału dowodowego. Sąd I instancji miał w polu widzenia przesłanki nadzwyczajnego złagodzenia kary przewidziane w powołanych przepisach, czemu dał wyraz na stronie 29 pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Tam też przedstawił analizę treści i sposobu składania wyjaśnień przez oskarżonego A. W., konfrontując ją z ustawowymi podstawami nadzwyczajnego łagodzenia kar, przewidzianymi w treści art. 60 § 3 i § 4 kk. W konsekwencji słusznie Sąd Okręgowy stwierdził, iż brak ustawowych warunków aby wystąpiła konieczność lub chociażby możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary. Zgodzić należy się z oceną, iż zarówno treść wyjaśnień oskarżonego jak i sposób ich dozowania w toku kolejnych przesłuchań nie pozwala na uznanie, iż spełnione zostały wymogi przewidziane przez ustawodawcę, aby doszło do zastosowania instytucji z art. 60 § 3 lub § 4 kk. Podkreślić też trzeba, iż wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd I instancji wskazał, iż okolicznością łagodzącą przy wymiarze kary było przyznanie się oskarżonego do popełnienia zarzucanego mu czynu. W istocie zaś, również kontrola odwoławcza zaskarżonego wyroku wykazała, iż jest to jedyna istotna okoliczność mająca łagodzący wpływ na wymiar kary. Dominują w sprawie, w odniesieniu do oskarżonego A. W., okoliczności mające zaostrzający wpływ na wymiar kary. Zostały one szczegółowo i wyczerpująco omówione przez Sąd Okręgowy w pisemnych motywach wyroku i Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje również znaczenie, jakie nadano każdej z nich przy kreowaniu kary. Skoro zaś, co wyżej omówiono, nie było przesłanek nadzwyczajnego złagodzenia kary, a kara pozbawienia wolności wymierzona oskarżonemu A. W. została jedynie o 6 miesięcy podniesiona ponad dolny próg zagrożenia, wynikający z sankcji art. 294 §1 kk, przy obligatoryjnym zaostrzeniu przewidzianym przez art. 65 § 1 kk i ustawowym górnym zagrożeniu 10 lat pozbawienia wolności, nie sposób orzeczonej kary pozbawienia wolności uznać za surową, a tym bardziej surową w sposób rażący. W taki sam sposób ocenić należy wymierzoną temu oskarżonemu karę grzywny. Sąd I instancji wziął pod uwagę wszelkie dyrektywy wymiaru tej kary majątkowej, zarówno co do wysokości stawki dziennej jak i ilości tychże stawek. Tak więc i sytuacja materialna i osobista oskarżonego jak i wysokość szkody i odniesionej korzyści zostały prawidłowo odzwierciedlone w wymiarze kary grzywny.

Postulat warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności zawarty we wniosku odwoławczym nie mógł być uwzględniony. Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia Sądu I instancji w tym zakresie. Oskarżony A. W. odpowiadał za czyn popełniony w warunkach art. 64 § 1 kk i brak było jakichkolwiek przesłanek, przy uwzględnieniu karalności oskarżonego za inne jeszcze przestępstwa, aby realne było stwierdzenie, iż pomimo niewykonania kary nie popełni on ponownie czynu zabronionego.

Odnosząc się do apelacji obrońcy oskarżonego P. Z. należy stwierdzić, iż jak wynika z uzasadnienia środka odwoławczego, źródeł błędu w ustaleniach faktycznych upatruje on w nieprawidłowej ocenie materiału dowodowego dokonanej przez Sąd I instancji. Wbrew jednak tym twierdzeniom, ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd Okręgowy w pełni mieści się w zagwarantowanej temu organowi dyspozycją art. 7 kpk swobodzie i pozostaje pod ochroną tego przepisu. Sąd I instancji poddał wszystkie istotne dla czynienia ustaleń faktycznych dowody szczegółowej analizie, co przedstawione zostało w prawidłowy sposób w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Dotyczy to przede wszystkim dowodów z wyjaśnień obu oskarżonych. Wskazać trzeba, że argumenty wewnętrznej spójności oraz łączenie się poszczególnych przedstawionych okoliczności z innymi dowodami w pełni upoważniały Sąd I instancji do dania wiary wyjaśnieniom oskarżonego A. W. również w tym zakresie, w jakim przedstawiał on rolę oskarżonego P. Z. w popełnieniu wspólnego przestępstwa oraz świadomości oskarżonego Z. przestępności ich działania. Dotyczy to przede wszystkim wyjaśnień złożonych przez A. W. w postępowaniu przygotowawczym. W polu widzenia Sądu I instancji były również wyjaśnienia złożone przez oskarżonego A. W. na rozprawie, gdzie to

oskarżony ten częściowo modyfikował swoje depozycje, co jednak trafnie zostało krytycznie ocenione przez Sąd I instancji. Ocena dowodów z wyjaśnień oskarżonego P. Z. również przeprowadzona została w pełni w rygorach art. 7 kpk. Oznacza to, iż Sąd Apelacyjny jako prawidłowe w realiach niniejszej sprawy ocenił uwzględnienie wyjaśnień tego oskarżonego złożonych w postępowaniu przygotowawczym. W tym zakresie istotnie dowód ten komponuje się logicznie ze składanymi wówczas wyjaśnieniami A. W. oraz wskazanymi przez Sąd zeznaniami świadków. Sąd Okręgowy trafnie wskazał, iż oskarżony Z. dopiero na etapie rozprawy podniósł okoliczności, dotyczące braku własnej świadomości, co do przestępności podejmowanych przez siebie działań. Analizując tenże stan świadomości przez pryzmat zasad logiki i doświadczenia życiowego oraz wskazań wiedzy właściwie uwydatnił Sąd I instancji argumenty wynikające z opinii sądowo – psychiatrycznej, wskazującej na psychologiczne elementy możliwości poznawczych oraz intelektualną zdolność do manipulacji innymi osobami po stronie oskarżonego Z.. Nadto, wbrew twierdzeniom obrońcy, nie było w żadnej mierze nadużyciem stwierdzenie, iż skoro oskarżony ten był już w przeszłości karany, a zatem poznał reguły postępowania karnego i odpowiedzialności karnej, za naiwne uznać należało jego tłumaczenia o bezgranicznym zaufaniu wobec oskarżonego W. oraz przekonaniu, że podejmowane wspólnie działania organizowane są w porozumieniu z organami ścigania. Teza ta nie znalazła żadnego potwierdzenia w materiale dowodowym sprawy i właściwie uznana została przez Sąd I instancji jedynie za wyraz przyjętej linii obrony. Łączy się to również z tym, co w zakresie oceny dowodów wskazał Sąd I instancji odnośnie zeznań świadka M. S.. Istotne jest to, że wbrew twierdzeniom obrońcy, nie uwzględnienie tego dowodu przez Sąd Okręgowy nie zostało oparte jedynie na fakcie, iż jest to siostra oskarżonego P. Z., ale również na innych logicznych i rzeczowych argumentach wskazanych przez Sąd w uzasadnieniu. Argumenty apelacji dotyczące oceny zeznań świadków będących pokrzywdzonymi, jak również K. G. i G. S., mają polemiczny charakter i w sposób rzeczowy nie niweczą dokonanej również w tym zakresie prawidłowej oceny przez Sąd I instancji. Sąd Apelacyjny stwierdza dalej, iż wynikiem prawidłowo przeprowadzonej oceny w sprawie było poczynienie przez Sąd I instancji prawidłowych ustaleń faktycznych. Wszystkie ustalenia znajdują oparcie w informacjach zawartych w powołanych przez Sąd Okręgowy dowodach, a wysnute z nich wnioski są w pełni logiczne i uzasadniają dokonaną przez Sąd Okręgowy rekonstrukcję zdarzeń. Dotyczy to zatem zarówno ustalenia przez Sąd I instancji stanu świadomości oskarżonego P. Z., co do przestępności podejmowanych wspólnie i w porozumieniu z A. W. działań, jak i istnienia zamiaru bezpośredniego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa. Argumenty powołane przez obrońcę dla potwierdzenia tezy o nieprawidłowości ustaleń w zakresie podziału pieniędzy, pochodzących z przestępstwa, oparte zostały na wybiórczo wskazanych fragmentach powołanych dowodów i odrywają się od koniecznego, całościowego wglądu w materiał dowodowy uwzględniony przez Sąd. Nie ma racji obrońca twierdząc, iż Sąd I instancji pominął te dowody, które przeczą twierdzeniom A. W. o równym podziale otrzymywanych pieniędzy pomiędzy obu współoskarżonych. Sąd Okręgowy miał w polu widzenia depozycje świadków, dotyczące tej kwestii, a z przeprowadzonej oceny tychże dowodów wynikało, iż niektórym im oświadczeniom nie dano wiary i nie uczyniono podstawą ustaleń faktycznych w sprawie. Nie doszło zatem do pominięcia dowodu, a jedynie do jego wyeliminowania w części z podstawy ustaleń faktycznych w sprawie. Podsumowując zatem tę część uzasadnienia Sądu Odwoławczego, dotyczącą oceny zasadności postawionego zarzutu odwoławczego należy stwierdzić, że dokonane w czasie kontroli odwoławczej ustalenia nie potwierdzają jego trafności.

Sąd Apelacyjny miał w polu widzenia dowód z pisma specjalisty z zakresu analizy zapisów audio przeprowadzony na wniosek obrońcy oskarżonego P. Z. na rozprawie odwoławczej, a badanie to dokonano przez pryzmat art. 440 kpk, jako że ani zarzut odwoławczy, ani uzasadnienie apelacji nie podnosiło argumentów w tym zakresie. W pierwszej kolejności stwierdzić należy, iż złożone do akt pismo nie stanowi opinii biegłego w sensie procesowym i dlatego nie może być skuteczną formą kwestionowania przeprowadzonej przed Sądem I instancji opinii biegłego tej specjalności. Co jednak istotniejsze wskazać trzeba, że Sąd I instancji na dowodzie tym nie opierał ustaleń faktycznych w sprawie, co jednoznacznie wynika z treści pisemnego uzasadnienia. Elementy omawianej opinii znalazły się pośród argumentów dotyczących oceny wyjaśnień oskarżonego P. Z., jednakże analiza tej części uzasadnienia wskazuje, iż nie miały decydującego znaczenia dla ocen Sądu I instancji i dlatego Sąd Apelacyjny nie stwierdził potrzeby i uzasadnienia ingerencji w zaskarżone rozstrzygnięcie przez pryzmat dyspozycji art. 440 kpk.

Kara wymierzona oskarżonemu P. Z. nie nosi cech surowości, a tym bardziej nie może być uznana za karę rażąco surową. Kara jednego roku i dwóch miesięcy pozbawienia wolności jedynie nieznacznie przekracza dolny próg

ustawowego zagrożenia z art. 294 § 1 kk, a przypomnieć trzeba, iż modulowana jest jeszcze dyspozycją art. 65 § 1 kk. Jeżeli dodać do tego, iż oskarżonemu przypisano czyn, który dodatkowo jeszcze w ramach konstrukcji art. 11 § 2 kk wyczerpywał znamiona art. 230 § 1 kk, a nadto miał ustawowe cechy czynu ciągłego z art. 12 kk stwierdzić trzeba, iż przedmiotowe okoliczności wpływające zaostrzająco na wymiar kary są w tej sprawie intensywne. Dodać do tego trzeba, iż oskarżony ten był w przeszłości karany, a wartość szkody trzykrotnie przekroczyła ustawowy próg wartości mienia będącego przedmiotem przestępstwa z art. 294 § 1 kk. Orzeczona grzywna w wysokości 80 stawek dziennych po 20 złotych prawidłowo uwzględnia ustawowe dyrektywy wymiaru tej kary. Sąd I instancji wskazał, że dochody miesięczne oskarżonego oraz fakt utrzymywania dwójki dzieci spowodowały ustalenie stawki dziennej na kwotę 20 złotych. Równocześnie, biorąc pod uwagę wysokość szkody, w pełni uzasadnione było określenie wysokości grzywny na 80 stawek. Zgodzić należy się z Sądem I instancji, iż brak było w sprawie możliwości orzeczenia kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, albowiem wcześniejsza karalność oskarżonego przeczyła możliwości ustalenia pozytywnej prognozy kryminologicznej. Również orzeczony środek w postaci przepadku równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przez oskarżonego przestępstwa znajduje oparcie w dyspozycji art. 45 § 1 kk, a jego wysokość prawidłowo odzwierciedla treść ustaleń faktycznych dokonanych w tym zakresie przez Sąd I instancji.

Mając na uwadze poczynione ustalenia w ramach kontroli odwoławczej zarówno co do bezzasadności obu apelacji, jak i braku przesłanek do ingerencji w treść zaskarżonego wyroku z urzędu, Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Obu oskarżonych obciążono opłatami za II instancję w kwotach wynikających z orzeczonych kar pozbawienia wolności i grzywny oraz wydatkami za postępowanie odwoławcze, jako, że ich sytuacja materialna pozwala na poniesienie przez nich tych obciążeń.

Na rzecz obrońcy z urzędu oskarżonego P. Z. zasądzono wynagrodzenie z tytułu udziału w postępowaniu odwoławczym, zaś na rzecz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego zasądzono należne mu wynagrodzenie tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu na rozprawie odwoławczej.